

LA/Petri Jääskinen/AN

7.10.1982

... Till arbetspensionsanstalterna

SÄNKNING AV DEN NEDRE ÅLDERSGRÄNSEN FÖR ARBETSLÖSHETSPENSION

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare, 15 e § lagen om sjömanspensioner och 9 a § lagen om statens pensioner.

I propositionen föreslås en sänkning från början av nästa år av den nedre åldersgräns, som är en förutsättning för att arbetslöshetspension skall beviljas, så att berättigade till pensionen skulle vara år 1928 eller tidigare födda arbetssökande som länge varit arbetslösa. Också inom generationsväxlingspensionssystemet skulle en motsvarande ändring införas så, att lantbrukare i ovan sagda åldersklass kunde få pension. Därtill föreslås att den nedre åldersgränsen för husmödrarnas pensionering också sänks.

För att arbetslöshetspensionerna skall kunna beviljas genast från det lagarna träder i kraft 1.1.1983 åt år 1928 eller tidigare födda, bör pensionsanstalterna ta emot ansökningar som gjorts redan före lagarnas ikraftträdande. Arbetskraftsmyndigheternas intyg kan vara utfärdade tidigast i oktober 1982, och pension kan då, om alla förutsättningar för dess beviljande har uppfyllts, börja utbetalas åt år 1928 eller tidigare födda redan från 1.1.1983, även i de fall då beviljningsgrunden är arbetslöshetsunderstöd för fulla 500 understödsdagar.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar angående ändring av 20 § folkpensionslagen, 4 c § lagen om pension för arbetstagare, 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare, 15 e § lagen om sjömanspensioner och 9 a § lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den sänkta nedre åldersgräns, som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension, skall gälla även nästa år. År 1928 eller tidigare födda arbetstagare som varit långvarigt arbetslösa skulle ha rätt till pension. Även systemet med

generationsväxlingspension skulle ändras så, att lantbruksföretagare som hör till sagda åldersgrupp skulle kunna få pension.

Propositionen ansluter sig till propositionen angående statsförslaget för år 1983.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuvarande läge och de föreslagna ändringarna

Genom lagar som trädde i kraft den 1 juli 1971 intogs stadganden angående arbetslöshetspension i folkpensionslagen (499/71) och lagen om pension för arbetstagare (500/71). Till den senare lagen hänvisas i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare. Vid sagda tidpunkt fogades arbetslöshetspensionen även till statens pensionssystem (851/71). Systemet med arbetslöshetspension har genomförts också inom det kommunala pensionsystemet. Till lagen om sjömanspensioner fogades stadganden om arbetslöshetspension genom en lag som trädde i kraft den 1 juni 1980 (280/80).

Förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension är i huvudsak likadana i de nämnda stadgandena. För att pension skall kunna erhållas fordras 60 års ålders och långvarig arbetslöshet. Arbetstagaren bör under de 60 senaste veckorna ha erhållit dagunderstöd med stöd av lagen om riksomfattande arbets-

löshetskassor (125/34) eller arbetslöshetsersättning med stöd av lagen om sysselsättning (946/71) för sammanlagt minst 200 dagar. Rätt till arbetslöshetspension har även 60 år fylld arbetstagare, som på basen av stadgandena om maximiunderstöd i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor inte längre har rätt till dagunderstöd. En ytterligare förutsättning för erhållande av pension är att arbetskraftsmyndigheterna inte kan anvisa den pensionsökande sådant arbete som han inte kan vägra att ta emot utan att mista sin rätt till ersättning enligt lagen om sysselsättning.

På grund av den arbetslöshet som länge rått har man sänkt den nedre åldersgränsen för erhållande av arbetslöshetspension. Den lagstadgade åldersgränsen var 58 år från den 1 juli 1978 fram till utgången av år 1979 (444/78). Vid ingången av år 1980 utvidgades systemet med arbetslöshetspension till att omfatta alla år 1925 eller tidigare födda arbetslösa arbetstagare (915—917/79 gällde folkpensions- och arbetspensionssystemen samt 962/79 statens pensionssystem). År 1981 har utöver de ovan nämnda även år 1926 eller tidigare födda långtidsarbetslösa fått rätt till ar-

betslöshetspension (838—840/80). Under innevarande år har utöver de ovan nämnda även år 1927 eller tidigare födda rätt till arbetslöshetspension (798—801/81 och 353/82).

På grund av det försämrade sysselsättningsläget har det fortsättningsvis visat sig svårt att placera äldre arbetstagare, som en längre tid varit arbetslösa. För att trygga utkomsten för dessa arbetstagare trots systemets negativa drag vore det ändamålsenligt att låta systemet med arbetslöshetspension omfatta också de år 1928 födda. Härav föranledda ändringar föreslås gjorda i 20 § 2 mom. folkpensionslagen, 4 c § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, 15 e § 6 mom. lagen om sjömanspensioner och 9 a § 3 mom. lagen om statens pensioner. Regeringens avsikt är att motsvarande ändringar skulle företas också i kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga.

I generationsväxlingspensionssystemet är det, enligt 6 a § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för lantbruksföretagare (219/74), en förutsättning för erhållande av pension, att lantbruksföretagaren vid överlåtelsen har fyllt 60 år eller, i fråga om kvinnlig lantbruksföretagare, 55 år. Under åren 1978 och 1979 hade den nedre åldersgränsen för manliga lantbruksföretagare likväl fastställts till 58 år (443/78). Från år 1980 gällde generationsväxlingspensionen år 1925 eller tidigare födda lantbruksföretagare (918/79) och under år 1981 år 1926 eller tidigare födda lantbruksföretagare (837/80). Under innevarande år har systemet ändrats så, att enligt 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare (800/81) år 1927 födda företagare har rätt till pension. Om makar tillsammans avträder brukningsenhet har också under något av åren mellan 1928 och 1931 född lantbruksmor, under i lag stadgade förutsättningar, rätt till generationsväxlingspension. Ändringarna i generationsväxlingspensionssystemet har företagits samtidigt som den nedre åldersgränsen för arbetslöshetspension har sänkts.

Emedan det fortfarande är ändamålsenligt att påskynda generationsväxlingen hos lantbruksbefolkningen, föreslås 6 a § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare så ändrat, att rätten till generationsväxlingspension skulle tillkomma år 1928 eller tidigare födda lantbruksföretagare. På motsvarande sätt borde den nedre åldersgränsen för lantbruksmödrar sänkas till att omfatta de åren 1929—1932 födda åldersgrupperna i de fall då makar sam-

tidigt upphör med att bedriva lantbruk. Av lagens stadganden följer att hustrun skulle börja lyfta pension först när hon fyllt 55 år.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Den nu föreslagna ändringen i arbetslöshetspensionssystemet kan beräknas komma att leda till att ca 1 700 arbetstagare, som varit långvarigt arbetslösa, blir pensionerade år 1983. Ökningen i de årliga pensionsutgifterna vore under de närmaste åren:

År	Antal	I arbetspensionssystemet (inkl. statens pensionssystem) milj. mk/år	I folkpensionssystemet milj. mk/år
1983	1 700	12,3	16,4
1984	2 500	24,6	23,7
1985	3 300	32,8	31,5
1986	3 800	41,0	39,0
1987	4 300	47,5	46,5

Enligt beräkning skulle ca 200 lantbruksföretagare beviljas generationsväxlingspension år 1983.

Ökningen av pensionsutgifterna i generationsväxlingspensionssystemet vore sålunda fram till år 1985, dvs. det sista år som systemet enligt gällande stadganden är i kraft:

År	milj. mk/år
1983	0,7
1984	2,6
1985	4,1

De merkostnader som föranleds av generationsväxlingspensionssystemet skulle betalas av staten.

3. I kraftträdande

Propositionen ansluter sig till propositionen angående statsförslaget för år 1983 och lagarna föreslås bringade i kraft den 1 januari 1983. Ändringarna i generationsväxlingspensionssystemet skulle gälla de fall då brukningsenheten överläts eller förhandsbeslut därom utfärdas år 1983 eller senare.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

L a g**om ändring av 20 § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 20 § 2 mom. folkpensionslagen av den 8 juni 1956, sådant det lyder i lag av den 27 november 1981 (798/81), som följer:

20 §

pension betalas arbetslöshetspension även till år 1928 eller tidigare född försäkrad.

 Utan hinder av vad i 1 mom. 3 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av arbetslöshets-

-----
 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

2.

L a g**angående ändring av 4 c § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 4 c § 6 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, sådant det lyder i lag av den 27 november 1981 (799/81), som följer:

4 c §

 år 1928 eller tidigare född arbetstagare rätt att erhålla arbetslöshetspension.

 Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension har även

-----
 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

3.

L a g**angående ändring av 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 a § 4 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare, sådant det lyder i lag av den 27 november 1981 (800/81), som följer:

6 a §

-----
 dock så, att pension inte betalas för tiden innan hon fyllt 55 år.

 Utan hinder av vad i 1 mom. 2 punkten är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av generationsväxlingspension tillkommer även år 1928 eller tidigare född lantbruksföretagare, som på sätt som avses i sagda moment varaktigt upphör med bedrivande av lantbruk, rätt att erhålla generationsväxlingspension. Motsvarande rätt tillkommer även mellan år 1929 och år 1932 född kvinnlig lantbruksföretagare, vars make även är berättigad till generationsväxlingspension,

-----
 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Lagen tillämpas på de fall då brukningsenhet överläts eller, om pensionen grundar sig på 6 g § lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 15 mars 1974 och den 9 april 1980 (219/74 och 294/80), i sagda paragraf avsett villkorligt beslut meddelas under år 1983 eller därefter.

4

4.

Lag

angående ändring av 15 e § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 15 e § 6 mom. lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner, sådant detta lagrum lyder i lag av den 14 maj 1982 (353/82), som följer:

15 e §

även år 1928 eller tidigare född försäkrad rätt att erhålla arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som är förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension tillkommer

-----
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

5.

Lag

angående ändring av 9 a § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 9 a § 3 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner, sådant det lyder i lag av den 27 november 1981 (801/81), som följer:

9 a §

även år 1928 eller tidigare född förmånstagare rätt att erhålla arbetslöshetspension.

Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat om den nedre åldersgräns som utgör förutsättning för erhållande av arbetslöshetspension har

-----
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Helsingfors den 1 oktober 1982

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister